

УДК 004.031.431.42:794.1–056.26

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ШАХАМИ ДЛЯ СПОРТСМЕНІВ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Олександр ПРОХОРОВ

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів Україна*

Анотація. У статті проаналізовано важливість інформаційно-комунікаційних технологій, таких як система впровадження занять шахами, у вдосконаленні технічних і тактичних навичок шахістів з інвалідністю. Детально описані функції системи, щоб поліпшити результативність спортсменів. Також висвітлено аспекти розвитку спеціальних здібностей через спеціальні методи тренувань.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, навчання, реабілітація, адаптивний спорт, адаптивна фізична культура, моделювання, шахи.

Актуальність. Використання шахів як моделі навчання може стати одним з інноваційних підходів до розв'язання проблеми соціальної адаптації та реабілітації людей з інвалідністю відповідно до пріоритетного напрямку державної політики у галузі освіти й спорту. Гру в шахи часто застосовують на дозвіллі, для задоволення потреби

спілкування, когнітивного розвитку особистості, розширення комунікативних якостей людей з інвалідністю. Фахівці звертають увагу на те, що підготовка висококваліфікованих шахістів – це важкий і кропіткий процес, який складається із багатьох складників, у яких беруть участь тренер і шахіст [1,3].

Аналіз теоретичних основ і способів практичного розв'язання проблеми інтеграції людей з інвалідністю з використанням інтелектуального потенціалу шахів відповідає загальноосвітній тенденції стимулювання реабілітації, соціалізації та інтеграції в суспільство засобами фізичної культури та спорту.

Вступ. Розроблення теоретичної концепції та практичної моделі використання шахів як одного з найбільш доступних й економічних засобів стимулювання інтелектуального розвитку особистості в соціальній педагогічній практиці сприяє, з одного боку, інтелектуальному розвитку осіб з інвалідністю, а з другого – підвищенню їх самооцінки, соціального статусу й інтеграції у суспільство.

Моделями адаптивного шахового спорту й адаптивного шахового навчання є максимальне відсторонення від свого стану здоров'я та проблем у процесі змагальної або навчальної діяльності, яка передбачає всі форми повноцінного життя та досягнення високих спортивних результатів [2].

Адаптивне шахове навчання й виховання спрямовано на формування в людей з інвалідністю комплексу спеціальних знань, життєво та професійно потрібних умінь та навичок для розвитку широкого кола спеціальних якостей, наприклад володіння комп'ютерною технікою. Тож можна із впевністю сказати, що одним із найкращих методів навчання є дистанційне із використанням онлайн шахових програм.

Пріоритетним завданням адаптивного шахового навчання є формування усвідомленого ставлення спортсмена до своїх сил і здібностей. Основними засадами дистанційного навчання можуть бути організація когнітивної діяльності у навчальному середовищі, що ґрунтується на комп'ютерних і телекомунікаційних технологіях, та оперативне спілкування тренера й учня з використанням онлайн шахових програм. Осягнення онлайн шахових програм вимагає певних зусиль, оскільки різко зростає інтенсивність тренувального процесу.

Це збільшує стомлюваність тренера та спортсмена. Однак відповідальність тренера підвищується, оскільки в процесі навчання він має одночасно враховувати рівень фізичного стану спортсмена, їхній функціональний стан, особливості психіки і т. д.

Для успішної реалізації процесу навчання з використанням інфокомунікаційних технологій для досягнення високих спортивних результатів тренер має володіти комп'ютерною грамотністю, мати високу шахову ерудицію, уміти грамотно планувати та вміло коригувати інтеграцію інноваційних програм у процес навчання та вдосконалення шахістів з обмеженими можливостями [1].

Результат дослідження. Проблему життєдіяльності людей з обмеженими можливостями та їх адаптації досліджували здавна. Завдяки перманентності розвитку в Україні адаптивної фізичної культури і спорту серед людьми з інвалідністю виникають умови для розкриття їх спортивних можливостей. Саме заняття шахами має спонукати людей з інвалідністю до вдосконалення особистості, самореалізації та розширення соціальних контактів. [4]. Від діяльності шахових організацій, які організують таку роботу, залежить залучення людей з інвалідністю до занять адаптивним спортом.

Висновок. Представлена технологія адаптивного шахового навчання наразі мало розвинута в Україні та не має у світі аналогів. Завдяки її доцільності й значущості її можна використовувати як державну соціальну програму реабілітації та соціалізації людей з інвалідністю, що потребує серйозного переосмислення освітніх підходів і проведення подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Адаптивний спорт: наук.-темат. покажч. [Електронний ресурс] /уклад. Ірина Свістельник, Юрій Бріскін. – Львів: ЛДУФК, 2013. –214 с.
2. Височіна Н. Л. Самооцінка спортсменів-шахістів та її психокорекція // Матеріали XIV міжнар. наук. конгресу [«Олімпійський спорт і спорт для всіх»]. – Київ, 2010. – С. 430.
3. Миськів Л. І. Принципи, завдання та функції інклюзивної освіти як світової моделі соціалізації осіб з обмеженими можливостями / Л. І. Миськів / Європейські перспективи. – 2013. – № 10. – С. 66–70.
4. Шанковський А. З. Навчання оперативному мисленню шахістів-спортсменів: методичні рекомендації. Івано- Франківськ: ІФНТУН, 2013.25 с.